မြန်မာ့ဆန်ဟာအရည်အသွေးညံ့လို့ နိုင်ငံတကာခွဲဝေမှုမှာ အနည်းဆုံးဖြ
အနည်းဆုံးဖြစ်ပြီး ဈေးနှုန်းအားဖြင့်လည်း နိမ့်နေတယ်။ဥပမာ- မြန်မာဆန် တစ်တန်ကို အမေ
တစ်တန်ကို အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃၈၀ ရတဲ့အချိန်မှာ ထိုင်းဆန်က ဒေါ်
ဒေါ်လာ ၄၄၀ကျော်နဲ့ ဗီယက်နမ်ဆန်က ဒေါ်လာ ၄၅၀ နီး
နီးပါးရှိလို့ ဈေးနှုန်းကွာဟချက်က တော်တော် များတယ်
များတယ်။ဒါကြောင့်ဘဲယှဉ်ပြိုင်နိုင်မှုမြင့်မားရေးအတွက် စိန်ခေါ်မှုတွေအများကြီးရှိနေပါတယ်”
ဒေါက်တာသောင်းထွန်း(အမှုဆောင်ဒါရိုက်တာ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်လူမှုတရားမျှတရေး Institute)

“တကယ်တော့ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံက ဆန်ထွက်ရှိမှုရဲ့ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းဘဲ တင်ပို့သာ
တင်ပို့သာဖြစ်ပြီး ၈၅ ရာ
ရာခိုင်နှုန်း ကစားသုံးတာပါ။ပြီးတော့ကျွန်တော်တို့ဈေးကွက်ကလည်း ဈေးနှုန်းအပေါ်မူတည်ပြီး
(Buyer) ဝယ်သူ့ ဈေးကွက်ပါ။နောက်တချက်ကလည်း ကျွ
ကျွန်တော့်တို့ပြည်တွင်းမှာရှိတဲ့ ဆန်စက် တွေရဲ့အနေအထားက နည်းပညာ
နည်းပညာလိုအပ်ချက်တွေများစွာရှိနေပါသေးတယ်”
ဦးနေလင်းဇင် (တွဲဖက်အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး၊ မြန်မာနိုင်ငံဆန်စပါးအသင်းချုပ်)

“တိုးတက်သွားတဲ့နိုင်ငံတွေရဲ့သံရုံးတွေမှာ စီးပွားရေးသံတမန်တွေရှိပါတယ်။သူတို့ရဲ့တာဝန်က ရော
တာဝန်က ရောက်ရှိတဲ့ နိုင်ငံရဲ့ဈေးကွက်အခြေအနေကို သုတေသနလုပ်ပြီး ဈေးကွက်သ
ဈေးကွက်သစ်တွေကို ရှာကြတယ်။ ဒါ
ဒါမျိုးများများခန့်ထားဖို့လိုပါတယ်။ပြီးတော့ဝယ်တဲ့သူကို ဒီအတိုင်းထိုင်စောင့်နေလို့မရဘူး။ ကိုယ့် ပ
ကိုယ့် ပစ္စည်းကဘာတွေရှိပါတယ်၊ဘာတွေ ကောင်းပါတယ်ဆိုတာကိုကြော်ငြာရမယ်။ဒီလို ကုန်သွယ်မှု
ကုန်သွယ်မှု မြှင့်တင်ရေးတွေများများလုပ်ဖို့လဲလိုပါတယ်”
ဒေါက်တာသောင်းထွန်း(အမှုဆောင်ဒါရိုက်တာ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်လူမှုတရားမျှတရေး Institute)

"ဆန်တင်ပို့မှုနဲ့ပတ်သတ်လို့ နယ်စပ်ကုန်သွယ်မှု တစ်ခုတည်းကိုမမှီခိုဘဲ ပုံမှန်ကုန်သွယ်ရေးကို အား
အားကိုဖို့ဆိုတာက တော်တော်လေးကိုပြောရခက်ပါတယ်။ဘာလို့လဲဆိုတော့ ပုံမှန်ကု
ပုံမှန်ကုန်သွယ်မှုမှာ နယ်စပ်လို ကားတွေနဲ့ တစ်နေ့ကို တန် ၅၀၀၀၊ ၁၀၀
၁၀၀၀ သွားလို့ရတာမဟုတ်ဘူး။ သင်္ဘောတင်နဲ့ သွားတာဖြစ်လို့ အချိန်ကန့်သတ်ချက်တွေရှိပါတယ်"
ဦးနေလင်းဇင်(တွဲဖက်အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး၊ မြန်မာနိုင်ငံဆန်စပါးအသင်းချုပ်)

"ဈေးကွက်စီးပွားရေးဆိုတာ သရသေတော့တွက်လို့မရဘူး။သို့သော်အနီးဆုံးခန့်မှန်းနိုင်ဖို့တော့ လိုတ
တော့ လိုတယ်။အဲတော့ခုလိုမျိုးမျက်ကန်းတစ္ဆေဘ၀ကနေ အနီး အနီးဆုံးခန့်မှန်းနိုင်ဖို့တော့လိုတယ်ေ
နာ်။ ပြီးတော့တောင်သူကလည်းအရည်အသွေးမြင့်ဆန်စပါးတွေထုတ်နိုင်ဖို့လိုသလို တောင်သူတွေထု

တောင်သူတွေထုတ် နိုင်ဖို့အတွက်လည်း ကုန်သည်တွေကမက်လုံးသဘောမျိုးနဲ့ အာမခံဈေးနှုန်းပေ့ါ
ူးနှုန်းပေ့ါ အကြမ်းမျဉ်းသတ် မှတ်ပြီး၀
မှတ်ပြီး၀ယ်ယူတဲ့အကျိုးတူလယ်ယာစနစ်တွေရှိဖို့လိုတယ်။ထိုင်းနိုင်ငံရဲ့လယ်ယာစီးပွားရေးတိုးတက်
တိုးတက် သွားတာက ဒီအကျိုးတူလယ်ယာစနစ်ကြောင့်ဘဲ"
ဒေါက်တာသောင်းထွန်း(အမှုဆောင်ဒါရိုက်တာ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်လူမှုတရားမျှတရေး Institute)

"ကျွန်တော်တို့တောင်သူလယ်သမားတွေဟာ မျိုးနဲ့ပတ်သတ်ပြီးတော့ ဗဟုသု
ဗဟုသုတတော်တော်လေးနည်း တာတွေ
တာတွေ့ရပါတယ်။ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဖရိုးဖလာမျိုးဘဲသုံးပြီး ထွက်လာတဲ့စပါးမျိုးနဲ့ဘဲ နှစ်စဉ်စို
ှစ်စဉ်စိုက် ပျိုးနေတာပါ။တကယ်တမ်းမျိုးစေ့ဆိုတာဟာ မျိုးသန့်စိုက်ပျိုးတဲ့နေရာကနေ ယူပြီး
ယူပြီးစိုက်ပျိုးမှ အထွက် နှုန်းကောင်းပြီး အရည်အသွေးလဲကောင်းမယ် အကျိုးအ
အကျိုးအကြေလဲနည်းမယ်။ဒီ့အတွက်တောင်သူ ပညာပေးလုပ်ငန်းတွေလုပ်ဖို့လည်းလိုတယ်လို့မြင်ပါ
မြင်ပါတယ်" ဦးစိုး၀င်း(ဥက္ကဌ၊ဧရာ၀တီတိုင်း ဆန်စက်လုပ်ငန်းရှင်များအသင်း)

"ဈေးကွက်တစ်ခုအိုကေဖို့ ပစ္စည်းတိုင်းဟာ အရည်အသွေးလိုပါတယ်။အဲ့ဒီ့အရည်အသွေး အိုကေ ဖို့က
ဖို့ကလည်း မျိုးနဲ့ရာသီဥတု အဲ့ဒီ့ပေါ် လစီလိုပါတယ်။လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံမှာရှိတဲ့အခြေအနေက ဓါ
ခအအနေက
ဓါတ်မြေသြဇာတွေအလွန်အကျွန်သုံးစွဲလို့လယ်မြေတွေကလည်းပျက်စီးနေပါပြီ။အဲ့တော့ ကျွန်တော်တို့
ကျွန်တော်တို့လိုချင်တာက လယ်မြေတွေပြင်ပေးပါ။ပြီးတော့မျိုးစပါးတွေကို နိုင်ငံတော်အဆင့် ပံ့ပိုးပေး
အဆင့် ပံ့ပိုးပေးပါ။ဒါဆိုရင် ခုနကပြောနေတဲ့ဈေးကွက်ဆိုတာကြီးက အိုကေသွားပါလိမ့်မယ်"
ဦးသန့်ဇော်ဦး (လယ်သမားအရေးဆောင်ရွက်သူ)

"သူများနိုင်ငံတွေမှာ အကျိုးတူလယ်ယာစနစ်လုပ်တယ်ဆိုတာက မစိုက်ခင် ၂လထဲက ဈေး
ဈေးကြိုပြီး တော့ပေးခဲ့တာပါ။အဲ့တော့မစိုက်ခင်ကတည်းက ဈေးကွက်ကော မျိုးကော သူတို့တာဝ
သူတို့တာဝန်ယူပြီးတော့ သူတို့ လာလုပ်ကြတာ။ကျွန်တော်တို့ဆီမှာလိုအပ်နေတာက ထုတ်လု
ထုတ်လုပ်သူအတွက်
အရင်းအနှီးနဲ့ ဈေးကွက်ဘဲ။ဒီ့အတွက်နိုင်ငံတကာဘဏ်တွေနဲ့ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေ အလွယ်တကူ
ပ်နှံသူတွေ အလွယ်တကူလာနိုင်အောင် ဥပဒေတွေ
ဥပဒေတွေနဲ့ ခေတ်အဆက်ဆက်ကချုပ်ခြယ်ထားတဲ့ဥပဒေတွေပြင်ပေးဖို့လိုပါတယ်" ဦးသိန်းအောင် (ဥ
(ဥက္ကဌ၊လွတ် လပ်သောတောင်သူလယ်သမားအသင်းမြန်မာနိုင်ငံ)

"အကျိုးတူလယ်ယာစီးပွားရေးစနစ်နဲ့ပတ်သတ်လို့ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ ဥပဒေ
ဥပဒေက လုံလုံလောက် လောက်မရှိသေးပါဘူး။ဒီ့အတွက် ဥပဒေနဲ
ဥပဒေနဲ့မူဝါဒတွေပေါ် ထွက်လာဖို့လိုပါတယ်။ ပြီးတော့မျိုးနဲ့ ပတ်သတ်ပြီးတော့လည်း ကျွန်
ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ နိုင်ငံတကာကရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကောင်းကောင်းနဲ့ ဝင်လာဖို့လိုပါတယ်။
ဝင်လာဖို့လိုပါတယ်။ ဒီ့အတွက်လည်းသူတို့ဝင်လာနိုင်ဖို့ ရင်
ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာဥပဒေတချို့ကိုလဲ ပြင်ဆင်သင့်တယ်လို့မြင်ပါတယ်"
ဦးမောင်မောင်ဇော်(ဥက္ကဌ၊ရောဝတီတိုင်းဆန်ကုန်သည်များအသင်း)

"တကယ်လို့များ ရာသီဥတုကြောင့် ဒါ
ဒါမှမဟုတ်
နိုင်ငံတကာဈေးကွက်ကြောင့် ဆန်စပါးဈေးနှုန်းက ထုတ်လုပ်မှုစရိတ်အောက်ရောက်သွားခဲ့မယ်။ ဒါကို

မယ်။ ဒါကို နိုင်ငံတော်ကနေ အသင်းအဖွဲ့ဖွဲ့ပြီးတော့ စံသတ်မှတ်ချက်နဲ့ စပါးတင်
စပါးတင်း၁၈၈ကို ကျပ်၄သိန်းပေးမယ်ပော့ဆိုပြီး အစိုးရကနေ အာမခံ
အာမခံပေးရင် စိုက်တဲ့တောင်သူကလည်း လုပ်ရဲကိုင်ရဲရှိတာပေါ့"
ဦးနေလင်းဇင်(တွဲဖက်အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး၊ မြန်မာနိုင်ငံဆန်စပါးအသင်းချုပ်)

"ဈေးနှုန်းမတည်ငြိမ်မှုနဲ့သလင်းပေါက်ဈေးနှုန်းတွေကျဆင်းမှုမှာ တောင်သူတို
တောင်သူတိုင်းကလဲ အရည် အသွေးပိုင်းကိုဂရုစိုက်ဖို့တော့လိုတာပေါ့။ ဒါပေမယ့် တောင်သူ
တောင်သူက အစိုခါတ်ကော ခဲ
ခဲ၊သဲကော ဘာမှဂရုမစိုက်ဘူး။ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူ့အတွက်ကလည်းမက်လုံးမရှိဘူးလေ။ဒါကြောင်
ါကြောင့် ဈေးနှုန်းအာမခံတဲ့ အကျိုးတူလယ်ယာစနစ်နဲ့ သူထုတ်လုပ်တဲ့ပစ္စည်းဟာ ထိုက်တန်တဲ့
်တန်တဲ့ဈေးနှုန်း ရကိုရရမယ်ဆိုတဲ့အာမခံမျိုးလိုပါတယ်။အဲတော့လယ်သမားကလည်းယုံကြည်မှုနည်း
လာပြီး စပါးစိုက်ရင်ကြွေးတင်တယ်ဆိုတာမျိုးဖြစ်လာတယ်"
ဒေါက်တာသောင်းထွန်း(အမှုဆောင်ဒါရိုက်တာ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်လူမှုတရားမျှတရေး Institute)

ပရိတ်သတ်-ဦးဝင်းရွှေ ((
((ကျွန်တော်တို့ဧရာဝတီတိုင်းကမြေကြီးတွေဟာ နိထရိုဂျင်ဒြပ်ပေါင်းတွေ ပျို့အန်ပြီးသေ
ပျို့အန်ပြီးသေပါတော့မယ်။ကျွန်တော်တို့ဆန်စပါးကဏ္ဍမှာ မြေကြီးကအသက်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ကနေ့အ
၁ ကနေ့အထိမသိသေးတာ ပထမအချက်ပါ။ ပြီးတော့ လယ်သ
လယ်သမားအတွက် မျိုးကောင်းမျိုးသန့်မျိုးမှန်ကို လွ
လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ သင့်တော်တဲ့ဈေးနဲ့ဝယ်နိုင်အောင် အစိုးရက ဖန်တီးပေး
ဖန်တီးပေးဖို့လိုပါတယ်။ နောက်တ ချ
ချက်က ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံရဲ့ ဆန်စပါးစိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာဟာ ရာသီဥတု ရဲ့အော
ရဲ့အောက်ခြေမှာဘဲရှိ ပါသေးတယ်။ အဲ့ဒီလိုအခြေအနေမျိုးနဲ့ ကျွန်
ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံရဲ့ဆန်စပါးဟာ ကမ္ဘာကို လွှမ်းဖို့မစဉ်း စားပါနဲ့)))

ပရိသတ်-
ဆလိုင်းသန့်စင်(သတင်းထောက်) ((ဒီကနေ့ဆန်စပါးလောကမှာဖြစ်နေတဲ့ အနာကြီးပေ့ါ။ ဒီအနာကြီး
အနာကြီးကတော်တော်လေးရင်းနေပြီ။ဘာလို့လဲဆိုတော့ ပြီးခဲ့တဲ့ရက်ပိုင်းကဘဲ စိုက်ပျိုးဌာနမှာ မျိုးစ
၂၁ မျိုးစပါးသွားဝယ်တယ်။တင်း၁၈၈ကို ၉၆ဝ
၉၆ဝပေါင်နဲ့။လယ်သမားက ဆန်စက်ကိုပြန်ရောင်းတဲ့အခါ တင်း၁၈၈ကို ၁၈၅ပေါင်နဲ့။ဆိုတော့ ဒီလို
ဒီလိုမျိုးနဲ့အလေးချိန်ပေါင်မှာတင် လယ်သမားကနစ်နာနေရ ပါတယ်))

ပရိသတ်-ဦးမောင်သန့် ((လယ်ယာစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးလာလို့ရှိရင် တို
တိုင်းပြည်ရဲ့လူနေမှုအဆင့်အတန်း ကိုပြော
ကိုပြောင်းလဲနိုင်ပါတယ်။ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံသားတရပ်လုံးဟာ အဲ့ဒါကိုတာဝ
အဲ့ဒါကိုတာဝန်ခံနိုင်တဲ့ယဉ်ကျေးမှု တ
တခုကိုမတည်ဆောက်နိုင်သေးဘူး။အဲ့ဒီလူတန်းစားဟာ ဒီအဆင်
ဒီအဆင့်ကိုမရောက်နိုင်သေးရင် ကျွန်
ကျွန်တော် တို့တိုင်းပြည်ရဲ့စီးပွားရေးဟာလည်းမပြောင်းနိုင်သေးပါဘူး))

ပရိသတ်-ဦးသောင်းဝင်း ((လယ်ယာမြေမူဝါဒဆိုတာကို ဒီကနေ
ဒီကနေ့အထိ မှန်မှန်ကန်ကန်ချမှတ်နိုင်ခြင်း မရှိသေးတာကြောင့် ဒီပြဿနာကို ကျွန်တော်တို
ကျွန်တော်တို့ရင်ဆိုင်နေရတာ။ နောက်မြန်မာနိုင်ငံမှာအကျိုးတူ လယ်ယာစန
လယ်ယာစနစ်ဆိုပြီးခေါင်းဆောင်တဲ့လူတွေဟာ တချိန်ကအစိုးရ ရဲ့ခရိုနီတွေဖြစ်ပြီးတော့ သူတို့ကို
သူတို့ကို ပြည်သူလူထုကယုံကြည်မှုမရှိတဲ့အတွက် မြန်မာနိုင်ငံမှာစလုပ် ခဲ့တဲ့
ခဲ့တဲ့အကျိုးတူလယ်ယာစနစ် မအောင်မြင်ရတာ အဲ့ဒီကအချက်ဘဲ))

"ခေတ်အဆက်ဆက်ပေ့ါနော်။လယ်ယာမြေမူဝါဒဆိုတာခိုင်ခိုင်မာမာမရှိခဲ့ဘူး။တက်လာတဲ့ဝန်ကြီး ကနေ
ကြီး ကနေပြီးတော့သူ့စိတ်ထဲမှာတွေးထင်ရတဲ့ညွှန်ကြားချက်နဲ့လုပ်ပြီးတော့ မူဝါ
မူဝါဒလုပ်ထားတာ။အဲတော့ ဒီကနေ့ကျွန်တော်တို့ဟာမူဝါဒဖြစ်အောင်လုပ်ရမယ်။လုပ်တဲ့နေရာမှာ
ာမှာ တောင်သူလယ်သမားတွေ ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ပြီးလက်ခံတဲ့မူဝါဒဖြစ်ဖို့လည်းလိုပါတယ်"
ဒေါက်တာသောင်းထွန်း(အမှုဆောင် ဒါရိုက်တာ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်လူမှုတရားမျှတရေး Institute)

အဆုံးသတ်သုံးသပ်ချက်